

दैनिक

लुम्बिनी

निजी क्षेत्रबाट निरन्तर प्रकाशित पहिलो राष्ट्रिय दैनिक

हामी बोलेर मात्र
होइन पुन्याएर छाड्छौं

तपाईंको अत्यन्तै जरूरी चिठी एवं पार्सलहरू
नेपाल लगायत भारत र विश्वका प्रमुख शहरहरूमा
पठाउनु परेमा हामीलाई सम्झनुहोस्

सुपर काइनेटिक
कुरियर्स सर्भिस

ट्राफिक चोक हिमालयन
बैंकको साइड (सुर्य लाईफ इन्सोरेन्स भएको
भवन) फोन:- ०७१५४२५७१

वर्ष ३८ | अंक १९ | बुटवल | २०८२ पौष २९ गते, मंगलबार

नेपाल संवत् १९४६ | Tuesday January 13, 2026

पृष्ठ ४

मूल्य रु. ६ मात्र

Lumbini

कांग्रेस विशेष महाधिवेशन :

गल्ती सच्याउन १८ बुँदे संकल्प प्रस्ताव

आगामी चुनावमा कसैसँग गठबन्धन नगर्ने, दुई पटकभन्दा बढी प्रधानमन्त्री बन्न नपाइने, पति-पत्नी एकै कार्यकालमा सांसद बन्न नपाइने, नातावादको अन्त्य, आन्तरिक सुशासन आयोग गठनलगायत विषयहरू संकल्पका रूपमा प्रस्ताव गरिएको छ ।

लुम्बिनी संवाददाता

बुटवल

नेपाली कांग्रेसको काठमाडौँमा जारी विशेष महाधिवेशनले पार्टीबाट एक व्यक्ति दुई पटकभन्दा बढी प्रधानमन्त्री बन्न नपाउने नीति अवलम्बन गर्ने संकल्प प्रस्ताव अगाडि सारेको छ ।

काठमाडौँमा जारी कांग्रेसको विशेष महाधिवेशनमा सोमबार सांगठनिक प्रस्ताव प्रस्तुत गर्दै महामन्त्री विश्वप्रकाश शर्मांले विगतका गल्ती र सच्याउने संकल्पमा १८ वटा नीतिगत सुधारका प्रस्तावहरू अगाडि सारेका छन् ।

‘चुनाव हुने, नयाँ सरकार बन्ने तर प्रधानमन्त्री पुरानै हुने अभ्यास हामीले करिब डेढ दशकयता निरन्तर गर्दै आयाँ,’ शर्माको प्रतिवेदनमा भनिएको छ-‘यसले एकातर्फ नागरिकमा असन्तुष्टि बढायो र नेतृत्वलाई अलोकप्रिय बनायो भने अर्कातर्फ सार्थक परिणाम पनि दिन सकेन ।’

समाधानको संकल्पमा उनले भनेका छन्-‘विगतको गल्ती सच्याउँदै यो विशेष महाधिवेशन उद्घोष गर्दछ- नेपाली कांग्रेसको तर्फबाट भविष्यमा कोही पनि दुई पटकभन्दा बढी प्रधानमन्त्री बन्ने छैनन् । दुई पटक मात्रै प्रधानमन्त्री बन्ने यो नीतिलाई नेपालको संविधानमा लिपिबद्ध गर्न नेपाली कांग्रेसले अग्रसरता लिनेछ ।’

कांग्रेस विशेष महाधिवेशनले बृट्टीगण्डकी जलाविद्युत परियोजनालाई सरकार, डायस्पोरामा रहेका गैरआवासीय नेपाली र निजी क्षेत्र (जीडीपीपी मोडेल) लाई गाँसेर अधि बढाउन आगामी सरकार र संसदलाई अपिल गरेको छ ।

नेपाली कांग्रेसको तर्फबाट भविष्यमा कोही पनि दुई पटकभन्दा बढी प्रधानमन्त्री नबन्ने गरी यो नीतिलाई नेपालको संविधानमा लिपिबद्ध गर्न नेपाली कांग्रेसले अग्रसरता लिने प्रस्तावमा उल्लेख छ ।

आगामी निर्वाचनमा कुनै पनि दलसँग गठबन्धन नगरी एकै प्रतिस्पर्धा गर्ने निर्णय गर्ने प्रस्तावमा उल्लेख छ ।

यस्तै वजेटमा वितरण सन्तुलित बनाई समन्यायिक विकासको अवधारणा मर्यादित ढङ्गले अवलम्बन गर्ने, योजनाको आर्थिक सम्भाव्यता परीक्षण गरी लहडका परियोजना अधि नबढाउने, कुनै पनि महत्त्वपूर्ण प्रस्तावलाई विश्वहरूको संलग्नताबाट ‘सम्भ’ रहे-नरहेको परीक्षण र आवश्यकता पर्दा संसदीय छलफलबाट मात्रै अधि बढाउने प्रस्ताव गरिएको छ ।

चुँजीगत खर्च र विकासको मोडेलमा सुधार गर्न भौतिक पूर्वाधार निर्माण कार्य ‘३ सिफ्ट’मा गर्न आवश्यक कानुनी एवं व्यावहारिक बन्दोबस्त मिलाउन पहल गर्ने, असारे विकास रोक्ने र विकासका कार्यमा तीन तहका सरकारीबच काम बाँडफाँटको सन्तुलन मिलाउने प्रतिबद्धता संकल्प प्रस्ताव गरिएको छ ।

राजनीतिक नियुक्तिमा योग्यताको मापन गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै इमान्दारी, नैतिकता र चरित्रको मापन गर्ने ‘इन्टीग्रिटी भेटिङ सिस्टम’ अनुरूप ट्याक रेकर्ड हेरेर मात्रै चयन गर्ने पद्धति बसाउने संकल्प प्रस्ताव गरिएको छ ।

विश्वविद्यालयका उपकुलपति, रेक्टर वा रजिस्ट्रारजस्ता जिम्मेवार नेतृत्वको चयन राजनीतिक भागबन्डाका आधारमा नगर्ने संकल्प प्रस्ताव गरिएको छ ।

विशिष्ट नेतृत्व चयनमा विशिष्ट योग्यता मापन गर्ने मर्यादित

मापदण्डको विकास गरिने उल्लेख छ । शिक्षा विधेयक र शिक्षकको सम्मान गर्दै आगामी संसद्को पहिलो सत्रबाट नै शिक्षा विधेयकलाई शिक्षक महासंघ र अन्य सरोकारवालाहरूसँगको सम्झौताको जगमा पारित गर्न पहलकदमी गर्ने संकल्प प्रस्ताव गरिएको छ ।

यस्तै शैक्षिक संस्थामा अराजकताको अन्त्य गर्ने पार्टीनिकट कुनै पनि विद्यार्थीले अराजक गतिविधि गरे तत्कालै सदस्यताबाट मुक्त गर्ने प्रक्रिया तय गरिने संकल्प प्रस्ताव गरिएको छ ।

सामाजिक विसङ्गतिविरुद्ध शून्य सहनशीलता कायम गर्न कांग्रेसको कुनै पनि सदस्य जातीय विभेद, घरेलु हिंसा, बालश्रमलगायतका सामाजिक विसङ्गतिमा संलग्न प्रमाणित हुनासाथ निजको पार्टी सदस्यता नरहने प्रावधान कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेसंकल्प प्रस्ताव गरिएको छ ।

प्रशासनिक भ्रष्टाचरको अन्त्य गर्न आवश्यक व्यावहारिक बन्दोबस्त मिलाउने योजना तर्जुमा गरी त्यसलाई उद्देश्यका साथ कार्यान्वयनमा लैजाने संकल्प गरिएको छ । यस्तै श्रमिकको हकहित र न्यूनतम ज्यालामा गम्भीर हुँदै श्रमिक आबद्ध संस्थाहरूको साम्ना दुईति गौँदै नेपाल ट्रेड युनियन कांग्रेससँगको सहकार्यमा यसको समाधानका लागि कांग्रेसले नेतृत्व लिने प्रस्ताव गरिएको छ । नातावादको अन्त्य गर्न एकाधरका श्रीमान / श्रीमती एकै पटक एउटै तहको जनप्रतिनिधि बन्न नपाइने प्रस्ताव गरिएको छ ।

यस्तै उम्मेदवार चयनमा लोकप्रियता, योग्यता र न्यायको मिश्रणसहितको नयाँ पद्धति विकास गर्न आन्तरिक निर्वाचनको पाइन्ट प्रोजेक्ट हुँदै अधि बढ्ने प्रस्ताव गरिएको छ ।

यस्तै पार्टीका पदाधिकारी वा जनप्रतिनिधिहरूको कार्यशैलीले सुशासनमा कस्तो असर पुर्‍याएको छ भन्ने अनुगमन गर्ने पद्धतिको विकास गर्ने ‘आन्तरिक सुशासन आयोग’ गठन गर्ने प्रस्ताव गरिएको छ ।

नेपाली कांग्रेसको विशेष महाधिवेशनमा सोमबार बन्दसत्र सफिएको छ भने मंगलबार आज बिहान फेरि सुरु हुने भएको छ । सोमबार भएको बन्दसत्रमा महामन्त्रीद्वय गगन थापा र विश्वप्रकाश शर्मांले राजनीतिक प्रस्ताव पेश गरेका थिए । उनीहरूका प्रस्तावमा महाधिवेशन प्रतिनिधिले समूहगत छलफल गरेका थिए ।

सोमबार छलफल नसकिएपछि फेरि मंगलबार बन्दसत्र जारी रहने महाधिवेशन पक्षधरका नेता सुवासकुमार पोखरेलले जानकारी दिए ।

विशेष महाधिवेशनमा महामन्त्रीद्वय थापा र शर्मांले पेश गरेका प्रतिवेदनमाथि छलफल जारी रहेको उनले बताए । सोमबार भएको छलफलमा कोसी प्रदेशको टोलीले आफ्नो समूहगत प्रतिवेदन बुझाएको छ । केही प्रदेशले छलफल जारी राखेको पोखरेल बताए ।

पुराना समिति भंग गरेर नयाँ गठनको प्रक्रियामा जाने उनले बताए । ‘मंगलबार हामीले निर्वाचन समिति, अनुशासन समिति, केन्द्रीय समिति लगायतका केही भंग गर्नुपर्ने हुन्छ । किनभने अहिलेको निर्वाचन समितिलाई भंग नगरी अर्को निर्वाचन जाँदैनयो निर्णय लिँएपछि नयाँ नेतृत्वका लागि निर्वाचनको प्रक्रिया परामर्श हुन्छ ।’-उनले भने ।

मंगलबारका लागि हल बुक भइसकेको उनले जानकारी दिए । ‘मंगलबारको लागि हल पनि बुक भइसकेको छ,’ पोखरेलले भने-‘मंगलबार नै हामी निर्वाचनको प्रक्रिया थाल्छौं ।’

बन्दसत्रले नेपाली कांग्रेसको दोस्रो विशेष महाधिवेशनको कार्यसूचीमा परेको नयाँ पार्टी सभापति निर्वाचित गर्ने विषय पारित भएको

छा कांग्रेसको १४औँ महाधिवेशन २०७८ बाट निर्वाचित मौजुदा केन्द्रीय कार्यसमितिको पदाधिकारी समाप्त भइसकेको भन्दै त्यसलाई बिघटन गर्ने कार्यविधि पारित गरिएको हो ।

आफूलाई सभापतिमा जिताउने प्रतिनिधि नै विपक्षमा उभिँदा नेतृत्वमा रहिरहन सभापति देववामाथि राजनीतिक र नैतिक दबाब बढेको छ ।

नेपाली कांग्रेसको १५औँ महाधिवेशन सम्पन्न नहुँदासम्मको लागि नयाँ केन्द्रीय कार्यसमितिको निर्वाचन गरिने ।’- विषय पनि कार्यसूचीमा परेको छ ।

‘चौधौँ महाधिवेशन पश्चात नेपाली कांग्रेसको विधान २०१७ (संशोधनसहित) बमोजिम विभिन्न मितिमा गठित केन्द्रीय निर्वाचन समिति, केन्द्रीय अनुशासन समिति, केन्द्रीय लेखासमितिसहितको बिघटन गर्ने ।’- विषयसहितका विषय कार्यसूचीमा छन् ।

महामन्त्री गगन थापा पहिलेदेखि नै पार्टी नेतृत्व परिवर्तन नभई चुनावमा नजाने अडानमा छन् । केही समयअगाडि देउवाको हस्ताक्षरबाट आफूले प्रतिनिधिसभा निर्वाचनको टिकट नलिने सार्वजनिक उद्घोष नै गरेका थिए ।

कांग्रेसको १४औँ महाधिवेशनमा शेरबहादुर देउवालाई सभापतिमा निर्वाचित गरेका बहुमत प्रतिनिधि नै अहिले उनको विपक्षमा उभिएका हुन् । चार वर्षअघिको महाधिवेशनमा देवासँग सभापतिमा प्रतिस्पर्धा गरेका शेखर कोइरालासमेत अहिले संस्थापन पक्षमै रहँदा पनि ६३ प्रतिशत बढी प्रतिनिधि नीति र नेतृत्व परिवर्तनको मुद्दा बोकेर विशेष महाधिवेशनमा सहभागी भएका हुन् ।

मंसिर ०७८ मा भएको १४औँ महाधिवेशनमा देउवा ६० प्रतिशत मतसहित सभापति निर्वाचित भएका थिए । आइतबार राति ९ बजेसम्म दर्ता भएको विवरणअनुसार २ हजार ६ सय ६२ प्रतिनिधि विशेष महाधिवेशनमा सहभागी छन् ।

» बाँकी ३ पेजमा

संस्थापनले बोलायो केन्द्रीय समिति बैठक

बुटवल । नेपाली कांग्रेसको केन्द्रीय कार्यसमिति बैठक आह्वान भएको छ ।

मंगलबार बिहान ११ बजे बस्नेगरी बैठक आह्वान गरिएको मुख्यसचिव कृष्णप्रसाद पौडेलले जानकारी दिए ।

उनका अनुसार, बैठक केन्द्रीय कार्यालय सानेपामा बस्नेछ ।

पार्टीको एक पक्षले विशेष महाधिवेशन गरेपछि विवाद बढ्दै गएको छ । संस्थापन पक्षीय नेताहरूले विशेष महाधिवेशन अवैधानिक भनिरहेका छन् भने विशेष पक्षधरहरूले भने नेतृत्व र नीति चुन्नेगरी अधि बढ्ने बताएका छन् । विशेष महाधिवेशनमा ६० प्रतिशत बढी प्रतिनिधि सहभागी भएपछि संस्थापन पक्ष दबाबमा परेको छ ।

भूकम्पबारे बुझाउन आज बुटवलमा वृहत् प्रदर्शनी

नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा-प्रतिष्ठान (नाष्ट) को आयोजनामा हुने प्रदर्शनीमा रूपन्देहीका सरकारी र संस्थागत विद्यालय-कलेजका ४ हजार विद्यार्थी सहभागी हुने अनुमान छ ।

बुटवल । नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा-प्रतिष्ठान (नाष्ट) ले न्यू होराइजन स्कूल, बुटवलसँगको सहकार्यमा भूकम्पसम्बन्धी वृहत् प्रदर्शनी बुटवलमा आयोजना गरेको छ ।

नाष्टले भूकम्पको क्षतिबाट जोगाउन समाजमा जनचेतना फैलाउने उद्देश्यले बुटवलमा गरेको यो पहिलो वृहत् प्रदर्शनी हो । न्यू होराइजन स्कूलको कक्षा ११ र १२ को ब्लक देवसिद्धचोकमा मंगलबार आयोजना हुने कार्यक्रममा रूपन्देहीका सरकारी र संस्थागत गरी ३५ बढी विद्यालयका ४ हजार विद्यार्थी सहभागी हुने आयोजकले जनाएका छन् ।

प्रदर्शनीमा भूकम्प कसरी जान्छ ?, भूकम्प गडहल्लोमा मानिसहरू कसरी सुरक्षित हुन सकिन्छ ? आदि विषयमा विभिन्न

१४ थरिका मोडेलहरू प्रदर्शनी गरिने आयोजकले जनाएका छन् । कार्यक्रमको उद्घाटन लुम्बिनी प्रदेशका मुख्यमन्त्री चेतनारायण आचार्यले बिहान ८ बजे गर्ने कार्यक्रम रहेको न्यू होराइजन स्कूलका प्राचार्य लोकनाथ उपाध्यायले जानकारी दिए । कार्यक्रम सँध ५ बजेसम्म चल्ने उनले बताए ।

नास्टका प्रविधि संकाय प्रमुख डा. सुरेशकुमार ढुंगेलले नेपाल भूकम्पीय जोखिमयुक्त मुलुक भएकाले विद्यालय तहदेखि नै भूकम्पबारे वैज्ञानिक जानकारी र व्यवहारिक तयारी आवश्यक रहेको बताए । उनले न्यू होराइजन शैक्षिक गुणस्तर र अतिरिक्त क्रियाकलापमा देशकै अग्रणी निजी विद्यालय भएकाले नाष्टले विभिन्न चरणका छलफलपछि सहकार्य गरेको प्रष्ट पारे ।

सोमबार विद्यालयमा आयोजित पत्रकार भेटघाटमा उनले भने-‘भूकम्पको जोखिम न्यूनीकरण गर्न दीर्घकालीन रणनीति आवश्यक छ । यस्ता प्रदर्शनात्मक कार्यक्रमले विद्यार्थी तथा शिक्षकलाई वैज्ञानिक आधारमा बुझ्ने र आपतकालीन अवस्थामा सही निर्णय लिन सक्षम बनाउँछ ।’

न्यू होराइजन स्कूलका प्राचार्य लोकनाथ उपाध्यायले विद्यालय परिसरमै यस्तो राष्ट्रियस्तरको वैज्ञानिक कार्यक्रम आयोजना हुनु सिंगो रूपन्देहीका लागि गर्वको विषय भएको उल्लेख गर्दै कार्यक्रममा सहभागी भएर भूकम्पको जोखिमबाट जीवन सुरक्षित गराउने ज्ञान हासिल गर्न आग्रह गरे । ‘विद्यालय केवल पठनपाठनको केन्द्र मात्र नभई जीवन उपयोगी ज्ञान सिक्ने थलो हो । नास्टसँगको सहकार्यले विद्यार्थीहरूमा भूकम्पीय सचेतना र व्यवहारिक सीप विकासमा ठूलो योगदान पुगेछ ।’- उनले भने ।

वरिष्ठ भूकम्पविद् डा. लोकविजय अधिकारीले भूकम्पको पूर्वतयारी र सही सूचना नै क्षति न्यूनीकरणको प्रमुख आधार भएको बताए ।

“भूकम्प कहिले आउँछ भन्ने थाहा हुँदैन, तर आउँदा कसरी सुरक्षित हुने भन्ने ज्ञान भने हामीले बुटवलको प्रदर्शनीमा सिकाउँछौं ।’-उनले भने ।

भूकम्पविद् डा शिव सुवेदीका अनुसार कार्यक्रममा भूकम्पको उत्पत्ति, प्लेट टेक्टोनिक्स, नेपालमा देखिने भूकम्पीय प्रवृत्ति तथा सुरक्षित संरचना र व्यक्तिगत सुरक्षाका उपायहरू प्रदर्शन गरिनेछ । ‘सैद्धान्तिक ज्ञानसँगै प्रयोगात्मक अभ्यास गराउँदा विद्यार्थीहरूमा आत्मविश्वास र तयारी दुवै बढ्छ ।’- उनले भने ।

» बाँकी ३ पेजमा

प्रो. मञ्जु एण्ड सन्स

फोन: ०७१-५३५३१७
९८५७०६०३६८, ९८५७०६०३८४

KKJ

न्यू कुमकुम ज्वेलर्स

वि.पि. चोक, बुटवल-४, रूपन्देही

स्वदेशी तथा विदेशी डिजाइनका शुद्ध सुन चाँदीबाट बनेका गर-गहनाको एकमात्र विश्वासिलो पसल

पुराना गहनाहरू संग नयाँ गहना साटनुका साथै खरिद विक्ती गर्नुपरेमा हामीलाई सम्झनुहोस्

सम्पादकीय

प्रेरणाका पात्र प्रशान्त

गायक तथा अभिनेता प्रशान्त तामाङको निधनले संसारभरका नेपालभाषी फ्यानलाई स्तब्ध बनाएको छ । सुरिलो स्वरका प्रिय गायक प्रशान्त तामाङको आइतबार बिहान हृदयघातबाट निधन भयो । अब उनी आफ्ना करोडौं फ्यानका सामु कहिल्यै फर्कने छैनन् । ४२ वर्षीय प्रशान्तको निधनले नेपाली भाषीलाई स्तब्ध बनाउनुको कारण हो, नेपाली गीत र संगीतमार्फत् उनले पुर्‍याएको योगदान । उनको निधनले दार्जिलिङसहित संसारभर छरिएका नेपालीभाषीलाई निराश बनाएको छ । अरुणाचल प्रदेशमा कार्यक्रम सकेर दिल्ली फर्किएलगत्तै उनलाई हृदयघात भएको थियो । ४ जनवरी १९८३ मा पश्चिम बंगालको दार्जिलिङमा जन्मएका प्रशान्त संघर्ष र मिहिनेतबाट उदाएका प्रतिभावान व्यक्ति हुन् । सानै उमेरमा बुबा बितेपछि परिवारको जिम्मेवारी सम्हालेका उनी अरूका लागि पनि प्रेरणाका पात्र हुन् ।

परिवारको जिम्मेवारीको भारीलाई जुल्कक उठाउन उनी कोलकाता प्रहरीमा कन्स्टेबलको रूपमा भर्ती भए । प्रहरी ब्याण्डमा गीत गाउँदा गाउँदै उनी आफैँलाई सांगीतिक यात्रातर्फ डोर्‍याउन थाले । जब द्युटी सकिन्थ्यो । बेलुका ब्याण्डको अभ्यास, सानो कक्षमा गीत रेकर्डिङमा व्यस्त हुन्थे । गीत संगीतप्रतिको लगाबले उनलाई सक्षम गायकको पहिचान दियो । र, आज नेपालीभाषी समुदाय उनको सम्भ्रनामा रोएको छ । श्रद्धाञ्जली दिएको छ । मान्छेको जन्म संयोग हो, मृत्यु निश्चित छ । जन्मेपछि मृत्यु निश्चित भए पनि कहिले भन्ने द्वाकै थाहा हुन्थ्यो भने मान्छेको जीवन गतिशील बन्न सम्भव थिएन् । अनिश्चित समयरेखामा हिँड्दै गर्दा कहाँ गएर मान्छेको जीवन बिराम लाग्छ, थाहा नहुँदो रहेछ । त्यस्तै भयो प्रशान्तको जीवनमा ।

सन् २००७ मा इन्डियन आइडल सिजन-३ मा अडिसन दिएपछि प्रशान्तको जीवनले निर्णायक मोड लिएको हो । स्टेजमा गाउन उभिँदा उनी एक्ला थिएन्न् । करोडौं नेपालीभाषी फ्यान उनको साथमा उभिए । प्रतियोगितामा दर्शकको माया र निर्णायकको प्रशंसाले अन्ततः उनले उपाधि जिते ।

त्यस दिन उनी गाइरहेका थिए,

‘गोर्खालीको छोरो हुँ म, गोर्खै मेरो नाम ।’
उनको यही भावनाले नै हो उनीप्रति नेपालीको माया र स्नेह । भूगोल फरक भए पनि भाषाकै कारण हो, उनलाई नेपालसँग जोडेको । भूगोल फरक भए पनि भाषाले उनलाई नेपालसँग कहिल्यै नमेटिने ढंगले जोड्यो । पहिले इण्डियन आइडल भएपछि उनलाई जति माया दिए त्यतिकै अहिले उनको निधनमा नेपाली दुःखी भए । उनको भौतिक अवसान भए पनि नेपाली कला संस्कृति प्रवर्धन र नेपाली भाषी समुदायलाई जोड्न उनले खेलेको भूमिका अतुलनीय छ । नेपाली भाषा र संस्कृति प्रवर्धनमा उनले खेलेको भूमिका हामी सम्भिरहने छौं । नेपालीको मन-मनमा रहने छौं । तिमी अजर अमर रहने छौं । हार्दिक श्रद्धाञ्जली प्रशान्त ।

नेप्से परिसूचकमा सामान्य अङ्कको गिरावट

काठमाडौँ । नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज (नेप्से) परिसूचकमा सोमबार सामान्य अङ्कको गिरावट देखिएको छ । नेप्से परिसूचक पाँच दशमलव ५४ अङ्कले घटेर दुई हजार ६३५ को बिन्दुमा कायम भएको छ । ३३३ कम्पनीको एक करोड २३ लाख नौ हजार ७४४ किता शेयर ७८ हजार ८०८ पटक खरिदबिक्री हुँदा रु छ अर्ब ४७ करोड २६ लाख सात हजार ८०१ दशमलव ६१ को कारोबार भएको नेप्सेले जनाएको छ ।

कारोबारमा विकास बैंक शून्य दशमलव शून्य दुई, होटल तथा पर्यटन शून्य दशमलव १०, उत्पादन तथा प्रशोधन एक दशमलव शून्य दुई, र म्युचुअल फण्ड शून्य दशमलव ११ प्रतिशतले बढेको छ भने

अरु सबै समूहको उपसूचक घटेको छ ।

बैंकिङ शून्य दशमलव २५, वित्त शून्य दशमलव ५३, जलविद्युत् शून्य दशमलव ११, लगानी शून्य दशमलव ४२, जीवन बिमा शून्य दशमलव १८, लघुवित्त शून्य दशमलव ६६, निर्जीवन बिमा शून्य दशमलव १४, व्यापार एक दशमलव १६ र अन्य समूह शून्य दशमलव २९ प्रतिशतले घटेको छ ।

एसवाई प्यानल नेपाल लिमिटेड र श्रीनगर एग्रीटेक इन्डस्ट्रिज लिमिटेडको शेयर मूल्यमा सकारात्मक सर्किट लागेको छ । सबैभन्दा बढी सुपर मादी हाइड्रोपावर लिमिटेडको शेयर मूल्य चार दशमलव २४ प्रतिशतले घटेको छ ।

२०८२ पौष २९, गते मंगलबार

Tuesday January 13, 2026

युवाहरूको आन्दोलन र नेपाली राजनीति

श्यामप्रसाद मैनाली

लामो समयदेखिको राजनीतिक इतिहास अध्ययन गर्दा नेपालको राजनीति सधैं अस्थिरताबाट गुज्रिएको छ । नेपालको राजनीतिमा भूराजनीतिको प्रभाव आन्तरिक प्रभावभन्दा अत्यन्त ज्यादा देखिँदै गएको छ । कुनै पनि राजनीतिक आन्दोलनहरूका पछाडि ठूलो अन्तर्राष्ट्रिय शक्तिको भूमिका रहेको देखिन्छ । राजनीति आफैँमा गतिशील हुन्छ । जनताको इच्छा र आकांक्षका आधारमा कुनै पनि देशको राजनीति परिचालित हुनुपर्दछ ।

जनताबाट विमुख हुँदै सञ्चालन गरिएको राजनीतिले दिगोपना प्राप्त गर्न सक्दैन । जनताका आवश्यकता र चाहनालाई शिरोपर गरेर अघि बढ्ने राजनीतिले नै दिगोपना कायम गर्न सकेको छ । शासन शैली निर्कुश हुँदा राजनीतिक पद्धति जतिसुकै सबल, सक्षम र लोकतान्त्रिक भए पनि जनताले धाराशाही बनाइदिएका उदाहरणहरू विभिन्न देशहरूमा देखिएका छन् । स्वभावतः नेपाल पनि यसबाट अछुतो रहेको छैन ।

विभिन्न देशमा आएको राजनीतिक परिवर्तनको प्रत्यक्ष प्रभाव अन्य देशहरूमा पनि पर्न सक्छ । त्यसैले राजनीति अत्यन्त सवेदनशील हुन्छ । सधैं जनतालाई सन्तुष्ट राखी अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धलाई सन्तुलनमा राख्न सक्ने सरकार र शासकहरू मात्र सफल हुन सक्छन् । यही सामान्य कसीमा अमुक देशका शासकहरूको शासन अवधिको निरन्तरताको बारेमा अनुमान गर्न थालियो भने त्यस्ता अनुमानहरू सत्यको नजिक पुग्नेछन् ।

नेपालमा यही वर्ष जेनजी युवाहरूले गरेको आन्दोलनको सफलताले पनि यही आत्मसात् गरेको देखिन्छ । यो आलेख विश्वमा यस्ता युवाहरूको आन्दोलनबाट भएका राजनीतिक र सत्ता परिवर्तन, विश्व राजनीतिमा यिनीहरूले पारेको प्रभाव र यी युवाहरूको अमुक देशको राजनीतिमा कस्तो किसिमको प्रभाव पर्दै गएको देखिन्छ ? यही विषयमा केन्द्रित भएर तयार पारेको छु । विभिन्न देशहरूमा युवाहरूको नेतृत्वमा भएको आन्दोलनले कसरी सफलता प्राप्त गरेको छ ? सरकार गठन नयाँ संविधान लेखनजस्ता सन्दर्भमा के-कस्ता भूमिका आन्दोलनकारी शक्तिले खेल्न पुगेका छन् ? ती विषयमा उल्लेख गर्ने प्रयाससमेत गरिएको छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय उदाहरणहरु :

शासन सत्तासँग व्यापक असन्तुष्टि व्यक्त गर्दै विभिन्न देशमा युवाहरूले राजनीतिक आन्दोलन छेडेर सफलता प्राप्त गरेका छन् । यी सफलताहरु प्राप्त गर्नेहरूमा नेतृत्वविहीन आन्दोलनहरु पनि रहेका छन् । नेतृत्वसहितको युवा आन्दोलनले राजनीतिको भविष्य निर्देश गर्न सक्छ । तर नेतृत्वविहीन आन्दोलनबाट भएका धेरैवटा आन्दोलनहरु सफल भएका छन् । शासन सत्तालाई ठूलो दबाव पनि सिर्जना भएको छ । तर दू्रगामी सोचविनाको विभिन्न प्रकारका मागहरु राखी गरिएको यस्ता आन्दोलनहरूले राजनीतिक अन्योलता वृद्धि गरेको देखिन्छ ।

केही देशहरूमा यस्ता आन्दोलनहरु कसरी उठान भए ? मागहरु के-के थिए ? ती मागहरु पूरा गर्न आन्दोलनकारीहरु सफल भए कि भएपन् ? यी विषयमा विश्लेषण गर्नु सान्दर्भिक हुनेछ । भारतमा २०११ देखि ०१३ सम्म भ्रष्टाचारविरोधी आन्दोलन प्रारम्भ भयो । अन्ना हजारे आन्दोलनले जनतामा प्रभाव पार्न सफल बन्यो । राजनीतिाक चेतना जगृत गरायो ।

कम्रेस आईजको पुरानो र स्थापित राजनीतिक दललाई त्यस दलको शहरी क्षेत्रमा रहेको आधारलाई नै कमजोर बनाइदियो । आन्दोलनकारीहरूले नयाँ दल गठन गरे । राजधानी शहर दिल्लीमै उनीहरूको प्रभाव अत्यन्त ज्यादा देखियो । १९७३ मा थाइल्यान्डमा विद्यार्थीको आन्दोलनले पार्टी नेतृत्वलाई सत्ताबाट हटाएर नयाँ संवैधानिक व्यवस्था गर्न सफल भयो । चेकोस्लोभाकियामा सन् १९८९ मा भेलभेट रिभोलुसनले साम्यवादीहरूको नेतृत्वमा रहेको सरकारलाई सत्ताच्युत्त गर्न सफल भयो ।

टुर्निसियामा एक व्यापारीले आत्महत्या गरेको घटनापछि विद्यार्थी, युवा र जनतासहितको आन्दोलनले राष्ट्रपति बेन अलीको पतन गरायो । धेरै देशको राजनीतिक परिवर्तनमा यो आन्दोलन प्रेरक बन्यो । पुरै शासन प्रणालीलाई नै चुनौती दिएको थियो । बंगलादेशमा युवानेताको हत्या हालै भएको छ । उनले एक वर्षपहिला तत्कालीन प्रधानमन्त्रीलाई विदेश पलायन हुन बाध्य पारेका थिए । सन् २०२४-०२५ मा तत्कालीन प्रधानमन्त्री शेख हसिना बाजेद पदमुक्त भइन् । नयाँ पार्टी जताथी नागोरिकको गठन गरे । विभेदकारी नीति र आरक्षणसम्बन्धी व्यवस्थाको असन्तुष्टिबाट आन्दोलन छेडेको थियो । पछि यसले बृहत् रूप लियो । राजनीतिमा देखिएको अपराधीकरण र विभेदलाई चुनौती दिन सफल भयो ।

सन् २०१८ देखि २४ सम्म भएको युवा र विद्यार्थीको आन्दोलनले बंगलादेशमा सैन्य शासनलाई घुँडा टेकाएको थियो । श्रीलंकामा आरागलायो नामक संघर्षले राजपाक्षेको पारिवारिक शासनको अन्त्य गरिदियो । सन् २०२२ मा देखिएको आर्थिक संकट र भ्रष्टाचारको विरुद्धमा युवाहरू सडकमा निस्किएका थिए । श्रीलंकाको राजनीतिक परिवर्तनका लागि ठूलो दबाव सिर्जना गर्न युवाहरू सफल भएका थिए । माल्दिभ्समा युवाहरूद्वारा सञ्चालित डिजिटल एक्टिभिस्टहरूको आन्दोलनले मौमुन् अब्दुल गयीँको ३० वर्षको शासन अन्त्य भएको थियो ।

आइसल्यान्डमा सन् २००८ देखि २०११ सम्म भएको प्यान कुकर रिभोलुसनले आर्थिक संकट सिर्जना गरिनुको साथै असन्तुष्टिलाई सडकमा छाटाखुल्ल बनाएको थियो । यस आन्दोलनपश्चात सरकार परिवर्तन भयो । संविधान संशोधन भयो र बैंकिङ क्षेत्रमा सुधार आएको थियो । भाल्तीमा सन् २०१९ मा भएको सामाजिक आन्दोलनले भाडावृद्धिको विरोध गरेको थियो । यस आन्दोलनको परिणामस्वरूप संविधान संशोधन प्रक्रियाको प्रारम्भ जनमत संग्रहबाट भयो । नयाँ संविधान लेख्ने कार्यका

लागि मार्गप्रशस्त गर्‍यो । यी सबै आन्दोलन सफल भएका थिए । अहिलेको परिवेशमा पनि युवाहरूद्वारा सञ्चालित राजनीतिक आन्दोलनहरू प्रायः सफल भएका छन् । आन्दोलन सफल हुन युवाहरूको दबाव विश्वपरिवेशमा अत्यन्त प्रभावकारी देखिएको छ ।

नेपाली सन्दर्भ :

विभिन्न कालखण्डहरूमा नेपालमा भएका राजनीतिक विद्रोह र आन्दोलनमा युवाहरूका क्रियाशीलता अत्यन्त महत्वपूर्ण देखिएका छन् । २००६ सालमा प्रजातन्त्रको पक्षमा युवाहरूको योगदानको स्मरण गर्नु जरुरी हुन्छ । राणाहरूको तानाशाही शासन अन्त्य गर्न युवाहरूले आफैँलाई बलिबेदीमा चढाएर सम्मानित शहीदको कोटीमा दर्ज गराएका स्वर्णिम राजनीतिक इतिहास नेपालमा अध्ययन गर्न पाइन्छ । यसमा विद्यार्थी र युवाहरूको अतुलनीय योगदान रहेको थियो । २०४६ सालमा निर्दलीय तानाशाही पञ्चायती व्यवस्थाको विरुद्ध भएको आन्दोलनमा नेपालका विद्यार्थी र युवाहरूको सक्रिय सहभागिता थियो । २०६२-०६३ मा युवा विद्यार्थी र नागरिक समाजको क्रियाशीलताबाट देशमा संघीय शासन प्रणाली, गणतन्त्र र धर्म निरपेक्षता स्थापित गर्न देश सफल बनेको छ ।

यसै वर्ष नेपालका जेन्जी युवाहरूले अल्पवधिमा सरकार परिवर्तन हुनेसम्मको दबाव सिर्जना गरेको योगदानलाई सम्पूर्ण नेपालीले सम्मान गरेका छन् । यस वर्षको युवाहरूको आन्दोलनलाई यसअधिका राजनीतिक आन्दोलनहरूमा तुलना गर्दा पृथक दृष्टिकोणले हेर्नुपर्ने हुन्छ, किनकि यसअधिका आन्दोलनहरू युवाहरू स्वतस्फुर्त हिसाबले आन्दोलित बनेका थिए तर आन्दोलनको नेतृत्व राजनीतिक व्यक्तित्वहरूले लिएका थिए ।

यस वर्षको युवाहरूको क्रियाशीलताले आफ्नो गन्तव्य निर्धारण गर्न हालका दिनसम्म पनि सकेको छैन । उनीहरूले देशमा सुशासन कायम हुनुपर्ने, भ्रष्टाचार नियन्त्रण हुनुपर्ने, प्रत्यक्ष निर्वाचित कार्यकारी प्रमुखको व्यवस्था हुनुपर्ने आदि मागहरू राखेर आन्दोलित बनेका हुन् । यसमा पनि युवाहरूलाई सडकमा स्वतःस्फुर्त हिसाबले उपस्थित गराउने अवस्था सामाजिक सञ्जालमाथिको प्रतिबन्धले गराएको थियो । यो तत्कालीन ओली सरकारको सुफ्ठबुझको कमीको परिणाम थियो । किनकि सामाजिक सञ्जाल विशेष गरी युवाहरूको लागि जीवनरेखा नै बनिसकेको थियो ।

शासन सत्तासँग व्यापक असन्तुष्टि बढिराखेको परिस्थितिमा भित्रभित्रै युवाहरू सामाजिक सञ्जालमार्फत सरकारको विरुद्ध आन्दोलित बनिराखेका थिए । यसको सूचना सरकारलाई हुने नै भयो । यही अवस्थामा युवाहरूको ऊर्जालाई बिल्कुल महत्त्व नदैं ओली सरकारले सामाजिक सञ्जालहरूमाथि प्रतिबन्ध लगाउनु नै कलाविनाको नाटक त्यस बखतका शासकहरूले सञ्चालन गरेका हुन् । यसको परिणाम के-कस्तो देखियो ? सबैलाई जगजाहिरे छ ।

युवाहरूको यस वर्षको आन्दोलनले सामाजिक सञ्जालमाथिको प्रतिबन्ध फुकुवा गर्नुबाहेक अन्य विषयमा खासै प्रगति भएको देखिँदैन । उनीहरूका मागहरु अनुपयुक्त भएको सरकारमा बस्नेहरूदेखि कसैले पनि भन्न सक्ने अवस्था छैन । मागहरु पूरा पनि भएका छैनन् । ओली सरकारलाई विस्थापित गरेर सुशीलालाई प्रधानमन्त्रीको कुर्सीमा विराजमान गराउन मात्र यो आन्दोलन भएको किमार्थ थिएन ।

आन्दोलनको उद्देश्य पूरा गराउने सन्दर्भमा धेरै किसिमका कठिनाइ देखिएका छन् । युवाहरु सहजै सडकमा निस्क्रिएर दबाव दिन्छन्, सरकार ढाल्छन्, तर उनीहरूको संगठन सञ्जाल प्रायः देखिँदैन । संगठन सञ्जालको विस्तार गर्ने सन्दर्भ उनीहरूको प्राथमिकतामा परेको देखिँदैन । नेतृत्वविहीन आन्दोलन उठान गर्नेहरूले भदौ २४ गतेकै दिन घुसपैठ भयो, हाम्रा आन्दोलन फिर्ता लियौं भन्ने घोषणा गरेका थिए । यो आन्दोलनको नेतृत्वदायी भूमिकामा रहेका को-को हुन् ? भन्ने नै निश्चित छैन । जेन्जी आन्दोलन अपहरण भएको आक्षेपसम्म लगाइराखेका छन् ।

एक समूहले अर्को समूहमा हिलो छ्याप्ने काम सतहमा आएको छ । यस स्थितिमा गन्तव्य निर्धारण गर्न कठिनाइ हुने नै भयो । आपसमा एकताको प्रदर्शन गर्नु जरुरी थियो, तर सरकारमा कसलाई पठाउने ? भन्ने सन्दर्भमा नै यी युवाहरूको बिचमा जुँगोका लडाइँ देखियो । जेनजीहरूले विधिवत् एउटै दल खोलेर सदस्यता व्यापकरूपमा वितरण गरी राष्ट्रव्यापी सञ्जाल खडा गर्ने सन्दर्भलाई प्राथमिकताको रूपमा राखी काम गर्नुपर्दथ्यो । यसमा उनीहरूको ध्यान गएको छैन । सरकारी शैली र सरकारलाई अस्वीकार गर्ने एजेन्डा स्पष्ट छ । तर यसमा विकल्पहरु के-के दिने हो ?

कसरी गन्तव्य निर्धारण गर्ने हो ? जेन्जीहरू नै अलमलमा छन् । तीव्रता र अल्पकालीन आन्दोलनको सफलता त देखियो, तर यो आन्दोलन नेतृत्वविहीन भएकै कारण गन्तव्य चुन्न सकेन । स्वतन्त्र पहिचानको निरन्तरता युवाहरूले कहिलेसम्म दिने हुन् ? यतिकै आधारमा देशमा सुशासन कायम गर्न सकिएला र ? यसका बारेमा चिन्तन देखिएन । देशमा सुशासन ल्याउनका लागि भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण गर्न सक्नुपर्छ ।

सामाजिक र आर्थिक असमानताको न्यूनीकरण जरुरी हुन्छ । रोजगारीका अवसर प्रदान गर्न सक्नुपर्दछ । आर्थिक संकटको समाधानको दिशामा मुलुक अघि बढ्नुपर्दछ । भ्रष्टाचार नियन्त्रणका विषयमा आयोग गठन गरेर छानबिनसम्म पनि वर्तमान सरकारबाट गराउन आन्दोलनकारी युवाहरूले सकेका छैनन् । आन्दोलनको जगमा सरकार खडा भएकोमा सन्देह छैन । जेन्जी युवाहरूका कार्यशैली र प्रस्तुतिकरणबाट सरकार प्रमुख आफैँ आजित भएका अभिव्यक्तिहरु आउन थालेका छन् । पुराना दलहरूमा सामान्यरूपमा पनि परिवर्तनको संकेत देखिएन । उही नारा, साबिककै गठबन्धन, उही अस्वीकार्य अनुहार युवाहरूले हेँरिराखेका छन् । परिवर्तनको थोरै पनि संकेत यी पुराना दलहरूले देखाउन सकेका छैनन् ।

यी समस्याबाट उन्मुक्ति पाई आफ्ना माग पूरा गर्नेतर्फ राज्यको ध्यान आकृष्ट गराउन युवाहरू लागुपर्ने अवस्था टड्कारो छ । युवाहरूको स्पष्ट एजेन्डा हुनुपर्‍यो । आफ्ना एजेन्डाहरूमा युवाहरूकै बीच पृथक प्रकारका धारणा अभिव्यक्त हुनुभएन । नीति र कार्ययोजनाका खाका राखेर युवाहरु राजनीतिक दल दल गर्दै गरी निर्वाचनलाई नै उपयोग गर्दै जनताका लागि काम गर्न प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नु जरुरी

छ ।

युवाहरूमा जोश, जाँगर र ऊर्जा प्रशस्त छ । तर शासन गर्ने कलाको कमजोस्वभावतः हुने नै भयो । श्रीलंकामा ‘गो ब्याक राजापाक्षरी ’ एकल एजेन्डा लिएर युवाहरू सडकमा आएका थिए । सफल भए । हाम्रा युवाहरूले धेरैवटा तर राम्रा एजेन्डाहरु तय गरे तर मुख्य एजेन्डाहरु अलपत्र परे । युवाहरू आवश्यकताभन्दा बढ्ता डिजिटल प्रभावमा विश्वस्त हुन पुगे । भौतिक उपस्थिति उल्लेख्यरूपमा जनतासमक्ष हुन सकेन । युवाहरू सडकमै व्यस्त रहरहँदा पुराना दलहरु आफ्ना स्थापित सञ्जालमार्फत् संगठित हुँदै गएका छन् । उनीहरूले आफ्नो भ्रोत, साधन र सांगठनिक सञ्जालका माध्यमबाट युवाहरूलाई असहज अवस्थामा धकेलिराखेका छन् ।

अब प्रश्न उठ्न सक्छ, के यति धेरै नेपाली सपुतहरूको ज्वान नै बलिदान दिनुको मूल्य ओलीलाई प्रधानमन्त्रीबाट विस्थापित गराएर मात्र पर्याप्त होला ? जेन्जी आन्दोलनकारीहरूले उठाएका यी अब्बल मागहरू कसरी पूरा गर्न सकिएला त ? जेनजीले नै बनाएको दाबी गरिएको देशको प्रधानमन्त्रीज्यू हालका दिनसम्म पनि सरकारमा प्रायः कुहिराको कागजस्तै बनिसक्नुभएको छ । सरकारमा रहनेहरूमा राजनीतिक पृष्ठभूमि भएकाहरूको अभाव छ । राजनीतिक संस्कार पनि खासै देखिँदैन । युवाहरूले धेरैवटा एजेन्डा अघि बढाएका छन्, महत्वपूर्ण एजेन्डालाई सम्बोधन भएको छैन ।

उदाहरणका लागि भ्रष्टाचार नियन्त्रणको सन्दर्भ अत्यन्त जटिल छ । पूर्णतया नियन्त्रण असम्भव छ । तर पनि जिम्मेवारीमा रहेकाहरूले इमानदारिताका साथ भ्रष्टाचार नियन्त्रणका दिशामा अघि बढ्दा अल्पअवधिमै केही प्रगति हुनसक्छ ? यस विषयलाई विषयलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्दछ । युवाहरूको दबाव अर्थपूर्ण हिसाबले सरकारमाथि हुनु जरुरी छ । सुशासन कायम गर्ने र भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्नेजस्ता पवित्र उद्देश्यसहित अघि बढेका युवाहरूलाई नागरिक समाजजगतबाट सबैले साथ दिनुपर्दछ । त्यो परिस्थिति निर्माण भएको देखिँदैन ।

केन्द्रीय स्तरमा नेतृत्व पत्ति शीघ्र तयार हुनुपर्दछ र यसले देशभर संगठन विस्तारका लागि घनिभूत परिश्रम अभियानकै साथ अघि बढाउन जरुरी छ । प्रत्यक्ष निर्वाचित प्रधानमन्त्रीको व्यवस्था गर्ने सन्दर्भ संविधानमा संशोधन गर्दा मात्र सम्भव हुन्छ । संविधानमा सम्बोधन गर्न वर्तमान संविधानअनुसार नै दुई तिहाई बहुमत संसदमा हुनु जरुरी छ । नेपालको कमजोर राजनीतिक अवस्था र अस्थिरताका कारण यो अवस्था बन्न कठिन छ । युवाहरूमा धैर्यधारण गर्न सक्ने क्षमता कम हुन्छ । अल्पअवधिमा उपलब्धि हासिल गर्न चाहन्छन् । तर उनीहरूसँग भएको रणनीति, संगठन, नेतृत्व, स्रोत-साधन, जनसमर्थन यी सबैको कसीमा आफूलाई परीक्षण गर्न सक्नुपर्दछ । यस अर्थमा युवाहरूले न्यतम पनि दुई निर्वाचनमा जनतासमक्ष प्रस्तुत भई जनताको मन जिती परिवर्तनका दिशामा अघि बढ्न सक्छन् ।

आर्थिक र वित्तीय नीति एवं यी सम्बन्धी सम्पूर्ण क्रियाकलापमा पारदर्शिता कायम गराउन सक्नुपर्दछ । यो विषय आफैँले बनाएको सरकारबाट अल्पवधिमै कार्यान्वयनमा जान सकिन्छ । अनुहार होइन, राजनीतिक प्रणालीमा नै सुधार अत्यावश्यक छ । कतिपय संरचनात्मक प्रबन्धहरूमा नै सुधार जरुरी हुन्छ । यसका लागि पनि संविधान संशोधन गर्नुपर्दछ ।

युवाहरूले पुराना स्थापित दलहरुभित्र आफ्ना समूहका साथीहरूको प्रभावकारिरूपमा सहभागिता गराउँदै ती दलहरुभित्र सुधारको गुन्जायस देखाउन सक्नुपर्दछ । यसको विपरीत पुरानै दलहरूले आफ्ना क्रियाशील सदस्यहरूका सन्ततिहरूलाई क्रियाशील बनाई आफ्नै एजेन्डासमा समाहित गराउन थालिराखेका संकेतहरू मिलिराखेका छन् । हेरक प्रकारका नीति र नेतृत्व दुवैमा प्रभावकारी हस्तक्षेप गर्न युवा सक्रिय हुनुपर्दछ ।

शासनमा अर्थपूर्ण दबाव, सरकारमा रहनेहरूलाई सम्झौतामा ल्याउन बाध्य पार्ने नीतिमा सुधारसहितको कार्ययोजना प्रस्तुत गर्ने र जिम्मेवारीमा आफ्ना एजेन्डा बोक्ने व्यक्तित्वहरूलाई पुर्‍याउने रणनीति युवाहरूमा हुनुपर्छ । अल्पअवधिमै नीति कार्यान्वयनमा दबाव दिन सकिन्छ । संगठन निर्माणका लागि केही वर्ष छुट्याउनुपर्छ । दीर्घ अवधिमा चुनौती वा संस्थागत प्रभाव युवाहरूले पार्न सक्नुपर्दछ । राजनीतिक भ्रष्टाचार र दण्डहीनतालाई जैरेदेखि निर्मूल गर्न आक्रामक हिसाबले प्रस्तुत हुनुपर्दछ । यसमा साथ दिन सबै सचेत नागरिकलाई युवाहरूबाट आह्वान हुनु जरुरी छ ।

युवाहरु आपसमा एकताबद्ध भई एउटै घोषणापत्र जेनजी समूहका तर्फबाट आउनु जरुरी छ । सामूहिक नेतृत्वको धारणाको विकास आचारसंहिताको निर्माण र अनुशाण चरणबद्धरूपमा लक्ष्यको निर्धारण र आर्थिक संकटको समाधानजस्ता विषयले प्राथमिकता पाउनुपर्दछ । यसका लागि रणनीतिक हिसाबले युवाहरु अघि बढ्नु जरुरी छ । अन्यथा फेरि पनि पुरानै शक्तिहरूले देशको शासन सत्ता सम्हाल्नेछन् ।

जहाँसम्म हालको अवस्था छ, निर्वाचन हुन सक्छ वा सक्दैन ? यो नै प्रश्नवाचक बनेको छ । शान्ति सुरक्षाको अवस्था कमजोर छ । अपराधीहरू सरकारकै हातहतियार लुटेर बजारमा लुकिछिपी बसेका छन् । सरकारले यिनीहरूलाई आफ्नो नियन्त्रणमा लिन सकेको छैन । यो असहज अवस्था एकातिर छ । अर्को कोणबाट हेर्दा युवाहरूले भोति पुराना दलका नेता तथा कार्यकर्तालाई निर्वाचन प्रचारप्रसारकै क्रममा अवरोध गर्न सक्छन् । यस अवस्थामा पुराना दलका लामो समयदेखि आबद्ध पूर्णकालीन क्रियाशील सदस्य र स्वार्थलोलुप भुन्डहरु देशभर जमेर बसेका छन् ।

राजनीतिमा उदयमान भएका नयाँ शक्ति र पुराना शक्तिभक्तिको टकराव र भडपले उग्ररूप लिन पुग्यो भने शान्ति सुरक्षाको अवस्था नियन्त्रणभन्दा बाहिर जान्छ । यस अवस्थामा निर्वाचन हुन सक्दैन । यस विषयमा युवाहरूले बनाएको सरकारको ध्यान आकर्षित हुनुपर्ने स्पष्ट देखिन्छ । अन्यथा जिनजी आन्दोलनको परिणति सकारात्मक दिशामा अघि बढ्ने छैन । यिनीहरूप्रति समेत जनताको विश्वास घट्दै जाने अवस्था बन्छ । अहिलेको अवस्थामा पुराना दलहरुप्रति मतदाताहरूमा देखिएको वितृष्णालाई उपयोग गर्न सक्ने रणनीति युवाहरूमा हुनुपर्दछ । त्यो अनुभूति हालका दिनसम्म पनि हुन सकेको छैन ।

समाचार पत्रबाट

